

[Halvgaard]

Forslagsstillerne, der repræsenterer partiet SF, har et stort medansvar for den situation, der er opstået for de uddannelsessøgende, der forlader uddannelsessystemet. SF har klart sagt nej til adgangsbegrænsning og har dermed været med til at lokke de unge ind i et uddannelsesforløb, der for manges vedkommende er endt med nederlag, arbejdsløshed og en personlig rentedød. Man må samtidig konstatere, at SF har et stort medansvar både for den økonomiske og beskæftigelsesmæssige politik, der er gennemført, og som også er en af årsagerne til, at vi har de dyre lån.

Derfor synes jeg, det er uretfærdigt og uanstændigt over for de øvrige befolkningsgrupper i samfundet, som på grund af den forføjede politik, der er gennemført, også har store økonomiske problemer – vi oplever konkurser, forretningslukninger osv. hver dag – nu at komme med et forslag af denne karakter. Det synes jeg er uanstændigt, og det tager fremskridtspartiet klart afstand fra.

Ebba Strange (SF):

Baggrunden for, at socialistisk folkeparti har udarbejdet dette forslag, er, at vi i forrige samling fremsatte et forslag til uddannelsesstøtte, som vi ikke fik vedtaget, og som vi er klar over at vi ikke får vedtaget, så længe folketingets sammensætning er, som den er nu. Til gengæld blev der vedtaget en anden studiestøtteordning til ikrafttræden 1979, og alle rapporter om de nyuddannedes situation viser os, at hvis denne studiestøtteordning fortsætter i ret lang tid endnu, vil en meget stor gruppe nyuddannede folk dels fra de højere læreanstalter, dels fra de kortere videregående uddannelser stå med gældsbyrder, der er så store og tyngende, at det må kunne slå enhver til jorden bare at tænke på det.

Det kan ærlig talt chokere mig lidt, når hr. Fogh Rasmussen siger, at der ikke er behov for dette her. Jeg kunne godt lide at spørge hr. Fogh Rasmussen, om landmændenes unge ikke har brug for lidt gældssanering; det har landmændenes unges forældre i hvert fald åbenbart. Jeg skal da ærligt indrømme, at det egentlig var al den snak om gældssanering til landmændene, der fik mig til at tænke på, at der også er andre grupper i dette samfund, som har hårdt brug for en gældssanering, og til dem finder vi altså i SF

at de nyuddannede med den store gældsbyrde hører. Derfor forslaget.

De bagved liggende overvejelser har hos os handlet om, hvordan vi får iværksat en sådan gældssaneringsordning, at den bliver nogenlunde socialt retfærdig og ikke belaster de offentlige budgetter – å propos vores snak om offentlige budgetter hele formiddagen. Så tænkte vi et par forskellige tanker, og det blev altså til dette beslutningsforslag.

Forslaget om, at man skal kunne låne 50 pct. af det gældsbeløb, der overstiger halvdelen af den nyuddannedes årsindtægt, er ganske rigtigt, som undervisningsministeren sagde, et forsøg på at tage hensyn til, at der er forskel både på, hvor stor gældsbyrden er, og på, hvor stor den løn er, som de nyuddannede får. De rapporter, vi har fået, er kommet fra Økonom- og Juristforbundet, og det er måske ikke de dårligst stillede grupper, men der er mange andre grupper, som er relativt lavt lønnede som nyuddannede, og vi mener, at vi i denne model har fundet noget, der tager de tilbørlige sociale hensyn.

Dernæst har vi sagt: vi vil ikke have, at dette her skal være en vældig belastning for det offentlige, men hvem er det egentlig, der tjener penge på den banklånsordning, der eksisterer i øjeblikket? Det er bankerne, og vi har prøvet at regne på det ved at beregne de udstedte garantier som forskellen mellem diskonto og udlånsrente på de lån, der er ydet. Fra det beløb, vi fandt frem til, har vi så trukket det, vi skønnede var rimeligt i administrationsudgifter, og tilbage er et beløb, som vi synes det er rimeligt at bankerne stiller til rådighed for gældssanering, fordi vi finder det helt urimeligt, at bankerne skal tjene på at låne penge til de uddannelsessøgende. Der har vi pengene fra, og beløbet svarer lige præcis til pengeinstitutternes henlæggelser til investeringsfond, der i øjeblikket udnyttes med 500 mill. kr., som det fremgår af banktilsynets årsrapport. På den måde finder vi altså at vi har opnået en smuk balance.

Når vi gerne vil have dette her kombineret med en vedtagelse af vores uddannelsesstøtteforslag, er det selvfølgelig, fordi problemet vil accelerere, selv om man indfører en gældssaneringsordning nu; der vil altså stadig væk være brug for en omlægning af selve uddannelsesstøtten. Den er jo i Danmark karakteriseret ved, at selv om staten går ind